Ч. 263. Пятниця 23 падолиста (6 грудня) 1901. Рік XI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій го дині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік К. 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(До ситуациї. — Голоси німецкої праси. — З ради державної. — Конференция провідників сторонництв.)

В послідних днях найбільший клопіт мала президия палати з наглими внесенями: Всенімців о висказане симпатиї Бурам і Русинів та Словінців о засноване руского і словіньского університету. Від волі внескодавців зависіло, чи над рештою справ стоячих на порядку дневнім, передовсім над буджетом дискусия зачне ся за тиждень, чи може аж за місяць. Головним змаганем правительства було усунути наглість всїх трех внесень і в тій цїли оно вело переговори з внескодавцями. Всенімці вже взяли назад своє внесене в справі Бурів а Русини і Словінцї заявили, що відкладають свої наглі внесеня аж до засїданя по першім читаню буджетової провізориї.

З голосів віденьских а специяльно півофицияльних дневників можна би судити, що нинї-завтра розвяжуть парлямент. Sonn- und Montags-Ztg. пише: „Причини, котрі спонукують правительственні органи грозити розвязанем палати, суть близші і конкретнїйші, нїж многі гадають. Чехи не хочуть позволити на відослане буджетової провізориї до комісиї без першого читаня. Через те правительство потерпає, що буджетова провізория не буде готова на час. Супротив того правительство мусїло би ратувати ся §. 14-им, без огляду на се, чи палата розвязана, чи нї“. — Neues W. Journal пише, що на случай опозициї Чехів против буджетової провізориї, безпроволочно розвяже палату. — Fremdenblatt також песимістично дивить ся на ситуацию, хоч припускає, що все ще дасть ся направити. — Neue freie Presse добачує в послїднїй коронній радї, на котрій обговорювано важні войскові справи і буджет на рік 1902, новий доказ, що правительство поважно числить ся з евентуальностию розвязаня палати. N. fr. Presse звертає ся до послів з зазивом: Працюйте! Коли би посли не послухали того зазиву, то по думцї згаданого дневника може було би й лїпше знов звернути ся до виборців.

Вторкове засїдане палати послів розпочало ся в полудне внесенями і інтерпеляциями, почім палата приступила до дневного порядку, т. є. до першого читаня буджетової провізориї. Перший промавляв пос. Пацак. Запротестував, щоби заслугу поставленя буджетової провізориї на дневнім порядку приписувано Нїмцям. Нїмцї заколочували три роки порядок нарад в парляментї, а тепер довели до того, що при будь якій нагодї може в парляментї зробити обструкцию котре небудь сторонництво. Дальше заявив іменем Чехів, що они не можуть вязати ся нїякими обітницями супротив правительства, а погрози розвязаня парляменту не боять ся. Социяліст Ельдерш зазначив, що аби парлямент міг успішно і корисно радити, потреба зміни дотеперішної ординациї виборчої і заведеня загального безпосередного голосованя. Нїмець пос. Барайтер промавляв против буджетової провізориї, бо правительство не увзглядинло жаданя Всенімців заведеня німецкого язика державного і знесеня §. 14. По промові ще пос. Хоца, Шнекера і Ґавіса закрив президент засїдане і заявив, що речинець і порядок слїдуючого засїданя подасть послам письменно.

По засїданю палати послів відбула ся під проводом президента палати ґр. Феттера нарада провідників клюбів над порядком парляментарних праць. Промавляли майже всї предсїдателї клюбів аж остаточно др. Люеґер поставив такий порядок: Два засїданя мають бути призначені для буджетової провізориї, 5 засїдань для закона о рільничих товариствах, одно для зміни закона промислового, одно для закона о авскультантах і диюрністах і однє засїдане для наглих внесень о заснованє руского і словіньского університету. Президент ґр. Феттер замкнув дискусию заявляючи, що буде старати ся той порядок нарад перевести.

Новинки.

Львів дня 5-го грудня 1901.

— **Виклади на львівскім університетї** розпічнуть ся в суботу дня 7-го с. м.

† **Др. Ізидор Шараневич**, емеритований професор австрийскої історії на львівскім університетї, сеніор Ставропиґійского Інститута, помер вчера рано у Львові в 73-ім роцї житя. Бл. п. Ізидор

---

8)

Дещо про тютюн і курене.

(Культурно-історична розвідка з увзглядненем гиґієни.)

Написав К. Вербин.

(Дальше.)

Важний поступ у фабрикациї папіросів настав, коли придумано пипочки або т. зв. з нїмецка мунштуки (Mundstück). Можна сказати, що аж ті пипочки причинили ся найбільше до розширеня звичаю куреня папіросів та піднесли їх фабрикацию до величезних розмірів. Давнїйше, коли хто не хотїв рівночасно з димом мати в ротї і сок з тютюну та поганї брудно-жовті пальцї від держаня в них папіросів при куреню, мусїв уживати цигарниці або т. зв. з нїмецка шпиці (Spitz, Zigarrenspitz). Треба було носити при собі і тютюн та паперцї і цигарницю. Пипочка при папіросах усунула ту недогідність, а винахід єї був дуже простий; з грубого паперу вирізувано клинець, котрого один бік був так довгий, як довгою мала бути пипочка: єго звивано, починаючи від кінчика, в рурочку, і всаджувано в паперову дутку. Рурочка та розкручувала ся трошки і так розпирала дутку до повної єї грубости, а опісля за помочию машинки напихано з другого боку до дутки тютюн. Так зроблений папірос можна було брати в губу без обави, що папірос від слини замокне, та що до рота налетить тютюн, або що помовкнуть пальцї. Можна вже було вигідно обійти ся без цигарницї. Се сподобало ся людем, і переважна часть курців взяла ся до папіросів.

Мала причина а великі наслїдки: фабрикация папіросів з пипочками розпочала ся на великі розміри, і відбуває ся ще й нинї дволяким способом. або просто руками навіть без машинки до напиханя тютюну, або за помочию такої машинки. Аж дивно стає, з якою зручностию і скоростию та як докладно роблять робітники фабричні папіроси руками без всякої машинки. Робітник приготовить собі паперцї, ґуму і клинцї паперу на пипочки та зачинає робити: набирає тютюну пальцями, кладе на паперець і тачає долонею на столї та злїплює ґумою, лишивши в папіросї тілько місця, щоби всунути в него пипочку. Наробивши богато папіросів, роздуває дутку і всаджає в кожду скручений в рурочку клинець паперу, та суне так, щоби пипочка цїла сховала ся в дудцї, при чім на другім кінцї висуває з папіроса трехи тютюну. Наробивши так богато папіросів, рівнає їх, обрізуючи на кінцї вистаючий тютюн. Вправний робітник може на день зробити й до 1000 таких папіросів. В Росиї наймають ся такі робітники, переважно жиди, до дому, і так заробляють собі рубля або й півтора на день.

Готові папіроси складають ся сотками в коробки, котрі опісля залїплюють ся. В Росиї єсть звичай, що папіроси по десять і двайцять штук пакують в маленькі коробки, котрі опісля продають в дрібній розпродажи по склепах.

Рівночасно з фабрикациєю папіросів настала і фабрикация паперових дудок, котра відбуває ся або таки руками або за помочию машин, а тогди робить машина т. зв. наклиєні дудки, котрі в тім місцї, де оба береги паперу суть з собою сполучені, виглядають як би карбовані. Фабрикация неклиєних дудок відбуває ся слїдуючим способом: Машина ловить конець вузонького а дуже довгого паперу і тягне єго, а рівночасно складає так, що папір одним берегом приходить на другий; так зложений папір суне ся між двома карбованими кружільцями, котрі перепускаючи єго поміж себе, стискають так сильно, що він від того опісля держить ся як би склиєний. В подібний спосіб робить машина і готові папіроси, але вже без пипочок. Тютюн розкладають рівномірно на т. зв. паси без кінця, а они переводять єго між двома валками, котрі єго стискають а відтак сунуть в рурку, на котру насуває ся папір, з котрого має бути дудка; машина робить дутку. а рівночасно напихає єї тютюном, і так робить ся безконечно довгий папірос, котрий машина розкравує на такі кусні як мають бути папіроси. Одна така машина може за 10 годин зробити 100.000 папіросів.

Найбільші фабрики папіросів суть в Росиї, а іменно в Петербурзї, Варшаві і Ростові над Доном та в Одесї. В инших містах Росиї виробляють майже виключно лиш ручні папіроси. В Каїрі, столици Єгипту, виробляють найлїпші папіроси, т. зв. єгипетскі, короткі без пипочок, а кождий папірос єсть заосмотрений знаком фабрики, півмісяцем зі зьвіздкою над ним. Подібні папіроси виробляють також

Шарапевич уродив ся в Козарі, в Галичині, дня 16-го лютого 1829 р. До гімназиї ходив в Бережанах, університет покінчив у Львові. В р. 1864 одержав на тутешнім університеті степень доктора фільософії. Покійний був спершу учителем гімназияльним в Перемишли, відтак у Львові, аж до покликаня его на катедру професора університету. Оголосив друком кількадесять наукових праць в рускім, польскім і німецкім язиці. В р. 1896 брав участь в церковнім синоді у Львові. В рр. 1895 і 1896 відкрив і розкопав два передісторичні кладовища в Чехах і Висоцку коло Бродів. Добуто там з землі до 100 людских кістяків і 300 археольогічних предметів, котрі покійний дарував львівскому університетови. — В. є. п.! — В імени сенату університетского зложив проф. др. Фінкель сочувство вдовици покійника, а також буде промавляти на похоронї.

— **Руский театр в Самборі** дасть отсі представленя. В четвер 5-го грудня „Шельменко наймит", комедия в 5 діях Григория Квітки-Основяненка, а закінчить „Вулиця", музичне діло Ф. Колесси; в суботу 7-го грудня „Бідне дівча", оперета в 6 відслонах Купа; в неділю 8-го грудня „Трійка гультаїв", фарса в 5 відслонах Нестроя; ві вторник 10-го грудня „Хата за селом", драма в 5 діях за Крашевским в переводі Є. Калитовского; в четвер 12-го грудня по раз перший „Пісни в лицях", опера в 3 діях Кропивницкого; в суботу 14-го грудня — на дохід місцевого товариства „Шкільна Поміч" — Верховинці", драма зі співами і танцями в 9 відслонах Корженьовского і в неділю 15-го грудня послідне представлене „Власть тьми", драма в 6 відслонах гр. Льва Толстого.

— **Засуджене за підкупство.** Перед трибуналом касацийним у Відни відбула ся в четвер розправа в справі одного міщанця з Бурштина, котрий, аби увільнити свого сестрінця від войскової служби, післав полковому лікареви в Перемишли 100 зр, і дві фляшки коньяку та й просив его о довірочну розмову. Лікар зробив сейчас донесене, а перемиский суд засудив виповника па два місяці вязниці. Трибунал касацийний відкинув внесену жалобу неважности і потвердив цілковито вирок першої інстанциї.

— **Самоубийство.** Директор міских архивів у Львові Адам Крикевич відобрав собі житє вчера рано около 11-ої години вистрілом з револьвера сидячи в своїй канцеляриї при бюрку. За хвилю опісля явив ся др. Розпер і лікарі стациї ратункової, але вже не могли нічого вдіяти. Причиною самоубийства був сильний розстрій нервовий, від котрого лічив ся, але без успіху. Крикевич був шурином віцепрезидента Михальского; давнійше був актором, опісля покинув театр і вступив на службу до магістрату.

— **Страшний напад** мусіли оногдашної почи видержати Вільгельм Моз і его родина у власній хаті за Зеленою рогаткою під Львовом в Козельниках. Обійстє, котре тепер належить до Моза, було давнійше власностию бувшого постенфірера від жандармериї Богутовича. Але Богутовичеви захотіло ся бути паном в місті, і він проміняв своє обійстє за домок Моза у Львові, при улици Кордецкого ч. 16. Незадовго продав він і той дім, та осів в Станіславові, а Моз взяв ся до господарки в Козельниках. Оба жили зразу у великій дружбі. Аж ось Богутович вбив собі в голову, що Моз при заміні обох реальностий скривдив его, і став листовно домагати ся звороту 5000 зр. за ушкодоване. Дня 3-ого падолиста сего року загрозив Богутович Мозови смертию, а в листі нарисував чорний хрест і написав під ним присягу, що мусить его конче убити. Моз віддав той лист до прокураториї а сам вже стеріг ся добре особливо в почи. Оногди о північи, коли Моз вже з жінкою і 10 літним сином спали, запукав хтось до дверий а Моз пробудившись, казав паробкови, котрий спав в сінех отворити двері, гадаючи що то вуйко жінки, котрий мав в ночи приїхати. Ледви паробок отворив двері, як пізнав зараз Богутовича і замкнув двері та побудив всіх в хаті. Моз схопив ся і враз з паробком підпирали двері, а Богутович тимчасом виважив вікно до кухні, отворив двері і стріляв кілька разів з револьвера. Моз як міг так піддержував двері, аж вже сили зачали его опускати. Нараз згасло сьвітло, а Моз вхопив на потемки за револьвер і стрілив в ту сторону, звідки побоював ся нападу і поцілив Богутовича в шию, а той повалив ся на землю і в тій хвили помер. Коли збігли ся сусіди знайдено коло трупа фляшинку з нафтою і кніт— доказ, що Богутович по убитю цілої родини хотів ще хату підпалити.

— **Помер** о. Александер Желеховский, декан бирчаньский і парох Лубна, в епархії перемиской, дня 1 с. м. в 80-ім році житя, а 52-ім сьвященьства.

З руских товариств.

Виділ „Шкільної Помочи" у Львові відбув своє засїдане дня 29 падолиста с. р. На вступі посьвятив голова о. Стефанович горячу споминку пок. Григорию Врецьоні. „Покійний перенятий глубокою любовю для руского народа, церкви і молодіжи був правдивим сьвітилом в нашім людовім учительстві, найкрасшим взірцем для образуючих ся кандидатів учительскої семинариї і щирим провідником і отцем для тої молодіжи, що мала щастє побирати в него науку. Трудячись в рускій взірцевій школї був для неї правдивим ангелом, що беріг єї в прикрих хвилях і богато причинив ся до красного єї розвою. Ведений тою любовю для рускої молодіжи був він в року 1879 першим основателем товариства „Шкільна Поміч", що поставила собі за ціль помагати бідним дітям в руских людових школах у Львові і уможливити їм науку. Тут і сповняв він обовязок касиєра від основаня єї аж до кінця свого житя. „Шкільна Поміч" зобовязана до найбільшої вдячности для Покійного і запише его імя па своїх картинах. Честь его памяти!

По сім приступлено до дневного порядку.

Принято до відомости відобране через п. Хойнацкого (яко контрольора) каси і книг касових по пок. Врецьоні (котрі були до послідка в найбільшім порядку ведені), і передано уряд касиєрский п. Варварі Літиньскій, учительці при жіночій учит. семинариї. — Каса виказала: а) в кореннім фонді (з котрого побирають ся лиш проценти) 1996 К.; в тій сумі стоїть нова фондация бл. п. кардинала Сильвестра, в квоті 1000 К, б) в фондациї о. Косика, зложеній в Ставропігії 2000 К і в) в готівці зложеній на книжочці „Союза" 59 К. 76 с.

Замість вінців на домовину Гр. Врецьони зложили для „Шкільної Помочи" товариства: „Днїстер" 50 К, „Просьвіта" 40 К, „Народна Торговля" 30 К, „Руский Союз кредитовий" 25 К, „Тов. ім. Шевченка", „Шкільна Поміч" і „Руска Бесїда" по 20 К, „Сокіл" і Дирекция руского народного театру по 10 К, — дальше п. Юлія Врецьона (вдовиця) 60 К, професори рускої гімназиї у Львові 22 К, професори мужеской учительскої семинариї 21 К — разом 338 К. — Виділ рішив, щоб почтити памятє

в Гамбурзї, і продають їх за правдиві египетскі.

Середину межи цигарами а папіросами займають т. зв. „цигарільос"; суть то папіроси, котрі замість паперу мають листок тютюну. З Америки через Іспанію завозять також т. зв. кукурудзяні папіроси. Суть то тоненькі папіроси, в котрих тютюн єсть завинений в тоненький, але все-таки значно грубший як папір кусень кукурудзянної шумилини. В такім папіросї більше шумилини як тютюну, але тютюн єсть дуже міцний і разом з шумилиною, мвже тому, що перший раз курить такий папірос, так закрутити голову, що ему відхочеть другий раз курити. Роблене таких папіросів вимагає великої зручности, бо они не лїплені, лиш тютюн єсть в них так штучно завинений що не висипає ся.

Остає ся нам ще поговорити про фабрикацию табаки. На табаку уживає ся міцного простого тютюну і грубого товстого листя, квасковатого запаху і темної краски. В Австро-Угорщині виробляють табаку найбільше з галицкого тютюну, менше з угорского. І на табаку сортує ся листє та виривають ся з него грубі корінці. Відтак зачинає ся байцоване листя. Байцу або юшку, в котрій мочать листє, робить кожда фабрика на свій лад і то єсть тайною фабрики. Скілько правди на тім, що до такої байцы уживають декуди навіть і гноівки, годі знати; скорше можна припустити, що на той здогад навів табачників запах табаки, котрий в наслідок перегнитя листя нагадує иноді гноївку, або що до табаки ужито сальмілку. Байцу роблять з ялівця, татарского зілля, мятки, дягелю, розиньків, сальмяку, поташу і т.п. Коли табака має бути чорна, то листє байцують горячою байцою. По байцованю листє мусить ферментувати або киснути. Після того яке листє і як довго оно було в байци мусить оно й ферментувати; в літі ферментує оно довше, иноді лиш 4 до 5 днів, в зимі навіть і шість неділь. Чим делїкатнїйше листє, тим коротше ферментує.

По ферментациї листя або зараз січе ся, опихає ся і розмелює ся, або з него роблять т. зв. „кароти". В тій цїли роблять ся насамперед тачанки, подібно як при цигарах, а відтак при помочи окремого приладу роблять з них кароти. Се слово єсть францускє і значить „морква", а назва пішла від того, що нїби то кароти виглядають як морква. Поправді кароти анї трошки неподібні до моркви, а виглядають хиба так, як би хтось дві моркви грубшими кінцями зліпив до купи, або як би зліпив з собою два стіжки їх підставами. В тих каротах єсть тютюн сильно стиснений і длятого може довго держати ся; его ще й добре обвязують нитками.

Готове листє тютюнове або кароти січуть ся відтак або круглими ножами, або в ступах, або на конець кароти розмелюють ся на машинах каротових. В першім случаю ножі котять ся довкола на круглім столї. Ножі ті то суть зелїзні кружки по пять або шість на одній оси, а таких осий єсть в одній машинї чотири уложених на перехрест і они прикріплені до зелїзного дручка, котрий стоїть сторцом посеред стола і обертає ся; оси обертають ся понад столом, а кружки з острими берегами ідуть тогди по столї і кроять листє. З боку поміж краєм стола посувають ся рівночасно т. зв. згортачки, котрі покраяне листє загортають знову під ножі. В той спосіб машина січе листє на дрібні кусні.

Подібно січуть і ступи, котрі так виглядають: Рядом стоїть шість деревляних моздїрів з дуже грубим дном; над кождим моздїром єсть на зелїзнім дручку ніж як лопата так великий, щоби як раз вліз ся в моздїр. Машина підоймає тоті ножі в гору подібно як ковбани у фалюшах, а відтак пускає їх в долину і они спадають в моздїри з великою силою. За кождим разом коли ніж підойме ся в гору, то й трошки обкрутить ся, так, що він за кождий раз січе в иншім місци.

Посічене листє розмелює ся на відповіднім того млинку, а кароти розтирають ся на каротовій машині. Млинок до меленя табаки виглядає так: Єсть то замкнений кіш, в горі ширший, а в долині вузший; боками того коша з гори на долину суть уміщені острі ножі. В коши порушає ся притятий стіжок так великий, щоби вигідно міг в коши порушати ся. На тім стіжку з гори на долину суть також ножі, але вістрями в противну сторону як в коши. Машина порушає той стіжок з під споду і то так, що раз посуне ним наперед, другий раз знову взад. Скоро посуне ним наперед, то ножі на стіжку і на коши кроять як би ножиці; скоро стіжок посуне ся взад, то ножі розходять ся і поможи них може впасти сьвіже листє. Наконець каротова машина єсть так зроблена, що в єї споді єсть велика скриня, в котрій суть отвори так великі, щоби в них як раз влізли ся кароти. Під тими отворами в скрини єсть валок з ножами, а в горі над скринею єсть тілько дручків завішених на кружелах кілько отворів в скрини. Тоті дручки, до котрих причіпають ся кароти, обертають ся поволи, коли машина в руху; отже з під споду ножі труть заєдно об кароти і зрізують з них тоненьку верству, а рівночасно кароти і обертають ся, так що они труть ся об ножі а ті що хвиля то в иншім місци стинають і розтирають кароти.

Змелену табаку зараз пересівають або та-

Покійного, зложити ті гроші на фондацию его імени, сподіючись, що многі приятелі і бувші ученики скинуть свої лепти для збільшеня того фонду. В потребі, для заокругленя квоти, додасть виділ з своєї сторони, що буде недоставати.

В послідних часах зложили для товариства надзвичайні дари: наш Преосьв. Митрополит великодушний даток 400 К, др. Крижановский з пушки уміщеної в консисторії 32 К 48 сот., о. Іван Редкевич з храмової складки в церкві сьв. Юра 20 К, академики з доходу вечеркового на „Бесіді“ 22 К 30 сот., з пушки в ставропигійскій кригарни 1 К 80 сот.; — львівскі купці Абрисовский і Валлях жертвували материй на одіжи вартости 30 К. — Крім того зложив др. Коцовский 85 К для жіночої школи вправ.

Обуви (чобітки і черевики) замовлено і спроваджено в добрій якости від п. Дмитра Березюка, майстра шевского в Кутах, 100 пар (по 4·50 К) за квоту 450 К, і розділено їх на всї рускі школи.

З одіжи зимової справлено 23 бунд для хлопців і 20 плащиків для дівчат, за 436 К, і рішено закупити еще додатково 8 одіжий для школи ім. Шевченка.

На справленє коляди в руских школах визначено 60 К.

На внесенє о. Гузара рішено скликати загальні збори на день 30. січня 1902, — і порішено спорядити на слїдуючий рік для збираня датків новий спис львівских Русинів.

Виділ просить присилати всякі дари для „Шкільної Помочи“ на руки п. Варвари Літинської, учительки (ул. Вірменьска, ч. 8).

ТЕЛЕГРАМИ.

Відень 5 грудня. Allgemeine Correspondenz доносить із мнимо певного жерела, що делеґациї зберуть ся в маю 1902 р. На тій сесиї внесе правительство предложенє в справі заведеня нових скорострільних пушок.

Білгород 5 грудня. Єсть вже певною річию, що на другий рік поїде королівска пара до Петербурга. Спершу цариця не хотіла приймити королеву Драґу, але міністер справ заграничних Лямсдорф дораджував приймити еї зі взглядів політичних і его погляд устояв ся.

Гаґа 5 грудня. В палаті послів заінтерпелював посол Ванкаль міністра справ заграничних, чи має намір розпочати з Анґлією переговори, аби она дозволила перевезти жінки і діти Бурів з концентрацийних таборів до Европи. Міністер обіцяв відповісти на нинішнім засїданю.

Берлин 5 грудня. На вчерашнім засїданю німецкого парляменту внесло Коло польске інтерпеляцию в справі вжесненьскій.

Інсбрук 5 грудня. В Тироли відбували ся вчера вибори до сойму з курії міст.

Надіслане.

— **(Віденьске товариство огрійниці і добродійности).** З року на рік стає наплив глядаючих помочи в часі зимових місяців до огрійниці, де одержують теплу страву і притулок чим раз більшим, так, що віденьске товариство огрійниці і добродійности лише з найбільшим напруженєм може виповнити всї вимоги. Щоби отже підперти гуманітарне стремленє того товариства, уділило єму ц. к. міністерство скарбу дозволу на устроєнє льотериї з льосами на 1 К, котра обіймає 2300 виграних і головну виграну в квоті 40.000 К. а котрої тягненє відбуде ся дня 16 січня 1902.

ки руками або за помочию машин і готову пакують або в бочки або в бляшанні пушки і добре потолочують. В сім послідним случаю уживають машин подібних як до робленя пачок з краяного тютюну. Табаку призначену до посилки паковано давнїйше в олованний папір, але коли показало ся, що табака з олованного паперу єсть шкідлива, бо набирає в себе олова і може викликати затроєнє оловом, то замість олованного паперу зачали уживати цинового або так званої цинфолії, а також паперу напущеного парафіною. Табаку роблять також так, що мелють сухе, не переферментоване листє, а тогди пакують еї у великі скрині, убивають добре довбнями і накривають віком, в котрім суть пороблені діри і ставлять в теплім місци.

Всїх родів табаки не перечислив би; кождий край має свої окремі роди а крім того ще й табачники самі собі приправляють всїлякими способами готову табаку. У нас єсть ґалицка чорна і червона табака; Угорщина має свій табачний порох а Дальматия і Босна свою шпаньольку, котру давнїйше крашено на червоно люброкою. Єсть дальше табака берґамотка і пізмова, ясминова, оранжева і мільфлер; франкфуртска, гановерска, натуральна амстердамска, неапольска, росийска зелена мяткова, звана махоркою, натуральна париска, прасована, кардинальска, ароматична від очий і множество инших.

При так величезнім споживку тютюну і табаки нічо може дивного, що не може обійти ся і без фальшованя. До табаки додають, щоби більше важила, порошку із скла, піску і торфу. Иноді, щоби була міцнїйша і крутила в носї або спонукувала до чиханя, додають зїля званого копитнем або копитником (Azarum) і чемериці. До тютюну домішують буракового листя а в Азиї додають опіюму та мішають з листєм дивдерева (Datura). Декотрі курці люблять домішувати листя з рож або вишневого листя і т. п.

Годить ся тепер ще придивити ся хоч коротенько тому промислови, який викликало куренє тютюну і заживанє табаки. З настанєм тютюну і табаки настали й нові роди промислу, яких у нас давнїйше не бувало. Насамперед настала фабрикация всїлякого рода люльок. Першу таку фабрику оснував анґлійский король Яков I. в 1621 р. Люльки роблено з дерева головно грушкового і вишневого, з білої і червоної глинки, з морскої пінки, з порцелини і т. п. Ще до недавна мали велику славу т. зв. стамбулки, люльки турецкого виробу червоні з дротяною накривкою і без неї та з довгим цибухом (се слово турецке), на котрого кінци призначенім до браня в рот приправлювано грубий бурштин, а не далекий час коли їх як і подібні другі будемо видїти хиба лиш в музеях. Навіть ті глиняні та з жовтої бляхи люльки, яких ще денеде уживають наші селяни, зачинають вже виходити з моди. Характеристичні були люльки з пипкою і приладом до „відливаня“, які видумав був ще в 1689 р. австрийский лікар Франц Вікаріюс. Турки видумали собі були т. зв. водну люльку або нарґіле, в котрій дим переходив через воду.

Нерозлучним товаришем люльки був капшук, котрий нині майже вже зовсім щез і хиба ще лиш денеде між селянами держить ся; у інтеліґенциї вже давно він вийшов з моди. На его місце прийшов ґалантерийний виріб, модна тютюнєрка на краяний тютюн і папіроси та на циґара. Зачав ся новий промисл.

(Дальше буде).

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1901 після середно-европ. год.

Зі Львова

посп.	особ	відходить
		День
	6·25	До Станиславова, Підвисокого. Потутор
	6·35	„ Лавочного, Мункача, Борислава
	6·30	„ Підволочиск, Одеси, Ковови
	6·30	„ Підволочиск з Підзамча
8·30		„ Кракова, Любачева, Орлова, Відня
	8·40	„ „ Відня, Хирова, Стружа
	9·00	„ Сколього, Лавочного від 1/7 до 15/9
	9·15	„ Янова
	9·25	„ Підволочиск з гол. двірця
	10·25	„ Іцкан, Сопова, Берґомету
	10·20	„ Белзця, Рави, Любачева
	11·25	„ Янова від 1/7 до 15/9 в неділї і сьвята
1·55		„ Підволочиск з гол. двірця
2·08		„ „ „ Підзамча
	2·15	„ Брухович від 7/5 до 10/9 в неділї і сьвята
2·40		„ Іцкан, Гусятина, Керешмезе
2·55		„ Кракова, Відня, Хабівки
	3·05	„ Стрия, Сколього лиш від 1/5 до 30/9.
	3·15	„ Янова від 1/5 до 15/9.
	3·20	„ Зимноводи від 15/5 до 16/9
	3·26	„ Брухович „ „ „ „
	3·30	„ Ярослава
		Ніч
12·45		До Кракова, Відня, Берлина
2·51		„ Іцкан, Констанциї, Букарешту
	7·52	„ Брухович від 7/5 до 10/9.
	6·10	„ Іцкан, Радовець, Кімполюнґа
	6·20	„ Кракова, Відня, Берна, Варшави а Орлова від 15/5 до 15/9.
	6·30	„ Янова від 1/5 до 15/9 в будні дни
	6·35	„ Лавочного Мункача, Хирова
	7.25	„ Сокаля, Рави рускої
	7·10	„ Тернополя з гол. двірця
	7·33	„ „ „ Підзамча
	9·30	„ Янова від 1/5 до 15/9 в неділї і сьвята
	10·30	„ Іцкан, Гусятина, Радовець
	11·—	„ Кракова, Відня, Івонича
	11·10	„ Підволочиск, Бродів з гол. двірця
	11·23	„ „ Грималова з Підзамча

До Львова

посп.	особ	приходить
		День
	4·40	Зі Стрия, Самбора, Борислава
	6·10	„ Кракова
	6·20	„ Черновець, Іцкан, Станиславова
	6·46	„ Брухович від 7/5 до 10/9.
	7·10	„ Зимноводи „ „ „ „
	7·45	„ Янова (головний дворець)
	8·10	„ Лавочного „ „
	8·00	„ Тернополя на Підзамче
	7·40	„ „ „ гол. дворець
	8·15	„ Сокаля, Рави рускої
	8·50	„ Кракова, Відня, Орлова
	11·45	„ Ярослава, Любачева
	11·55	„ Іцкан, Черновець, Станиславова
	12·55	„ Янова на гол. дворець
1·35		„ Кракова, Відня
	1·10	„ Сколього, Хирова, а з Лавочного від 1/7 до 15/9.
1·45		„ Іцкан, Станиславова
2·20		„ Підволочиск на Підзамче
2·35		„ „ „ гол. дворець
	5·10	„ „ „ Підзамче
	5·35	„ „ „ гол. дворець
	6·00	„ Сокаля
	5·50	„ Кракова
5 55		„ Чернівців
	3·14	„ Брухович
		Ніч
	12·05	З Сколього, Калуша, Борислава
12·20		„ Черновець, Букарешту
2·31		„ Кракова, Відня, Орлова
	3·12	„ Підволочиск на Підзамче
	3·35	„ „ „ гол. дворець
	6·20	„ Іцкан, Підвисокого, Ковови
	9.11	„ Янова від 1/5 до 31/5 і від 16/9 до 30/9 що дня, а від 1/6 до 15/9 в неділї і сьвята
	7·36	„ Брухович від 7/5 до 30/6 і від 16/9 до 20/9
	8·50	„ Брухович від 1/7 до 15/9 що дня
8·40		„ Кракова, Відня, Любачева
	9·15	„ Янова від 1/6 до 15/9.
	9·15	„ Кракова, Відня, Пешту, Сянока
	9·20	„ Іцкан, Ковови, Підвисокого
	10·25	„ Підволочиск, Бродів, Копичинець
	10·38	„ „ на гол. дворець
	10·50	„ Лавочного. Хирова, Пешту

ЗАМІТКА. Пора нічна числить ся від **6-ої** години вечером до **5-ої** години **59** мінут рано. Час середно-европейский ріжнить ся від львівского о 36 мінут. В містї видають білети їзди: Звичайні білети аґенция часописий Ст. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9 від 7-ої рано до 8-ої вечером, а білети звичайні і всякі инші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5 в подвірю, сходи II. двері ч. 52) в годинах урядових (від 8—3 а в сьвята від 9—12).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).